

Nr 261.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förstärkning av femte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; given Stockholms slott den 24 april 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 april 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, fråga om förstärkning av femte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga samt anför härvid:

Till kommittéer och utredningar genom sakkunniga hava under budget-åren 1936/42 för socialdepartementets vidkommande anvisats och förbrukats följande belopp:

	Anslag	Belastning
1936/37	350,000 ¹⁾	390,060 ²⁾
1937/38	400,000	425,197
1938/39	400,000	425,023
1939/40	400,000	375,557
1940/41	300,000	234,295
1941/42	400,000 ³⁾	

Jag har med utgångspunkt från förhållandena vid senaste kvartalsskiftet låtit verkställa en överslagsberäkning beträffande ifrågavarande anslag. Nämnda beräkning har givit vid handen, att anslaget behöver tillföras ytterligare medel under återstoden av innevarande budgetår. För närmare belysning av denna anslagsfråga vill jag meddela följande.

Vid ingången av budgetåret 1941/42 utvisade anslaget en behållning av (250,000 + reservation 91,049) 341,049 kronor. Under budgetåret har anslaget tillförts dels av 1942 års riksdag å tilläggsstat anvisade 150,000 kronor, dels ock inlevererade medel till ett belopp av 25,054 kronor, därav 25,000 kronor utgjort medel, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 januari 1942 överförts från femte huvudtitelns anslag till extra utgifter. Å anslaget har alltså funnits tillgängligt ett sammanlagt belopp av 516,103 kronor.

Utanordningar från anslaget hava under tiden den 1 juli 1941—31 mars 1942 ägt rum för ett sammanlagt belopp av 473,231 kronor. Härav belöpa å

socialvårdskommittén	kronor	107,844
1941 års befolkningsutredning	»	90,943
1941 års hemortsförsvarssakkunniga	»	69,923

Den 1 april 1942 fanns sålunda å anslaget tillgängligt ett belopp av (516,103 — 473,231) 42,872 kronor.

Under första kvartalet 1942 hava ett ej oväsentligt antal sakkunnigberedningar avslutat sin verksamhet eller i vart fall sina för närvarande aktuella arbetsuppgifter (fritidsutredningen, 1941 års barnmorskeutredning, värme-kostnadssakkunniga, 1941 års arbetstids- och butikstängningssakkunniga, förläggningsskommittén). Emellertid torde vissa av dessa kommittéers utgifter — främst tryckningskostnaderna — hava reglerats först under innevarande kvartal. 1941 års befolkningsutredning har avslutat vissa av utredningen bedrivna expertundersökningar, i följd varav kostnaderna för utredningen under andra kvartalet kunna beräknas nedgå. Såvitt avser socialvårds-kommittén och 1941 års hemortsförsvarssakkunniga torde man däremot böra räkna med ungefär oförändrade kostnadsbelopp under kvartalet. Ej heller i fråga om de av kommittéanslaget bestridda kostnaderna för sakkunniga biträden inom socialdepartementet torde någon kostnadsminskning kunna åvägabringas under innevarande kvartal.

¹⁾ Jämte reservation å 6,183 kronor från budgetåret 1935/36.

²⁾ Från anslaget till oförutsedda utgifter omfördes till kommittéanslaget 100,000 kronor.

³⁾ Härav 150,000 kronor såsom förstärkning å tilläggsstat II (prop. 1942: 2, bilaga 4, punkt 14).

Med hänsyn till de variationer, som utbetalningarna förete under olika månader, är det svårt att med säkerhet beräkna storleken av utgifterna å anslaget under innevarande kvartal. Jag anser mig emellertid böra räkna med att de ordinära utgifterna å kommittéanslaget komma att under innevarande kvartal uppgå till omkring 140,000 kronor. Då behållningen å anslaget vid senaste kvartalsskiftet, såsom förut nämnts, uppgick till 42,872 kronor, lärer en förstärkning av anslaget med 100,000 kronor vara erforderlig.

Det från anslaget till extra utgifter överförda beloppet torde, såsom i liknande fall tidigare skett, böra åter tillföras nämnda anslag. Härför erfordras ytterligare 25,000 kronor.

De genom den nuvarande krisen uppkomna förhållandena hava gjort det nödvändigt för statsmakterna att i olika hänseenden planlägga åtgärder för lindrande av krisens verkningar. För att kunna rätt bedöma vad som bör åtgöras har det emellertid i vissa fall befunnits nödvändigt att äga tillgång till material, som icke kunnat frambringas annat än genom särskilda statistiska undersökningar. Dylika undersökningar hava även visat sig erforderliga såsom grundval för befolkningsutredningens arbete. Kungl. Maj:t har därför genom särskilda beslut under den gångna delen av budgetåret anbefallt socialstyrelsen att verkställa vissa större statistiska specialundersökningar. Sålunda har Kungl. Maj:t genom beslut den 29 augusti och den 24 oktober 1941 uppdragit åt socialstyrelsen att utföra en budgetundersökning för utrönande av den nuvarande krisens inverkan på mindre bemedlades och barnrika familjers hushållning. Vissa preliminära resultat av denna undersökning hava redovisats i Kungl. Maj:ts proposition, nr 60, till innevarande års riksdag med förslag till lag om dyrtidstillägg under första halvåret 1942 å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag m. m. Vidare har Kungl. Maj:t den 26 september 1941 uppdragit åt styrelsen att i samråd med 1941 års befolkningsutredning verkställa undersökningar rörande samhällets familjevärnande och barnavårdande verksamhet. Slutligen har Kungl. Maj:t den 17 april 1942 uppdragit åt styrelsen att verkställa undersökning av dels de förändringar i fastighetsomkostnaderna, som inträtt under tiden från utbrottet av nu pågående stormaktskrig, dels ock de ytterligare förändringar av sådan art, som kunna förväntas under nästkommande hyresår. Då det till socialstyrelsens förfogande ställda reservationsanslaget till avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar icke förslår att bära kostnaderna för nu omförmälda undersökningar, har föreskrivits, att kostnaderna skola utgå av kommittéanslaget. I anledning härav har i samband med undersökningarnas anbefallande av kommittéanslaget ställts till socialstyrelsens förfogande sammanlagt 79,000 kronor, därav hittills utbetalats allenast 7,000 kronor. Återstoden, 72,000 kronor, kan beräknas komma att utbetalas under innevarande kvartal.

Med hänsyn till vad i det föregående anförts kan det belopp, varmed kommittéanslaget sammanlagt behöver förstärkas, beräknas uppgå till (100,000 + 25,000 + 72,000) 197,000 kronor eller i avrundat tal 200,000 kronor.

Såsom en provisorisk åtgärd har Kungl. Maj:t denna dag anbefallt statskontoret att från femte huvudtitelns anslag till extra utgifter överföra ett belopp av ytterligare 20,000 kronor till kommittéanslaget. Även detta belopp bör, vid bifall till nu ifrågakvarande proposition, åter tillföras extra utgiftsanslaget.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ytterligare medel till kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 under femte huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 200,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bengt Hammarberg.